

ASISTENȚA COMUNITARĂ INTEGRATĂ: CONCEPTUL ȘI DIMENSIUNILE SALE

CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR INTEGRATED COMMUNITY CARE

Valentina MOVILA, ORCID: 0000-0002-2763-6733
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 364:616-082(478)

e-mail: vflocosu@gmail.com

Republica Moldova se confruntă cu o povară din ce în ce mai mare a morbidității și mortalității determinate de bolile netransmisibile (diabetul, hipertensiunea, bolile cardiovasculare, boli ale aparatului respirator etc.), având un impact major asupra calității vieții populației și constituind cauza a 90% din toate decesele. Potrivit datelor BNS, în anul 2021 mortalitatea generală a populației țării a constituit 45.437 de cazuri la 100 mii de persoane, fiind în creștere cu 11,6% (sau cu 4.721 de cazuri) față de anul 2020 [1]. Cel mai frecvent acestui risc sunt supuse persoanele vârstnice, locuitorii din zonele rurale, persoanele vulnerabile din punct de vedere social, bărbații (de 2,3 ori mai mare față de femei).

Sănătatea populației este condiționată de o serie de factori de risc, precum: situația socio-economică, educația, condițiile de trai, modelele de relaționare, infrastructura, mediul ambiant, stilul de viață și cel comportamental etc. Analiza factorilor determinanți ai sănătății (Fig. 1), denotă că sistemul de sănătate contribuie doar cu aproximativ 10% la starea de sănătate a unei persoane [2].

În localitățile dezavantajate social și material, complexitatea și diversitatea problemelor cu care se confruntă oamenii constituie o provocare pentru sistemul de sănătate și asistență socială. Soluția acestor provocări este văzută în implementarea asistenței comunitare integrate (ACI) în fiecare localitate și reducerea poverii BNT.

Conceptual, ACI este definită ca o împletire a intervențiilor de sănătate și asistență socială furnizate în proximitate (spațială și relațională), într-o manieră interdisciplinară și transsectorială [3]. Principiul de bază al ACI este centrarea pe persoană, pe necesitățile complexe ale acesteia și nu doar pe boli, având ca scop direcționarea mai bună a serviciilor, reducerea suprapunerilor mai multor servicii, îmbunătățirea calității lor, gestionarea mai bună a factorilor de risc și vulnerabilitate, precum și eficientizarea utilizării resurselor prin conexiunea prestato-

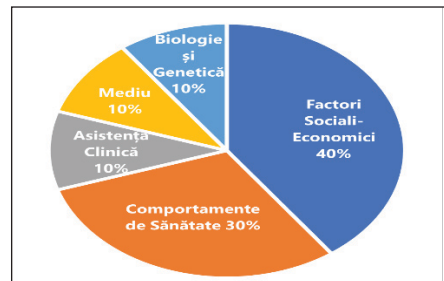

Fig. Factori determinanți ai sănătății
Sursa: Determinanți ai sănătății, model bazat pe cadrul dezvoltat de: Tarlov A.R. *Ann N Y Acad Sci* 1999; 896: 281-93; și KINDIG, D., ASADA, Y., BOOSKE, B. *JAMA* 2008; 299(17): 2081-2083.

rilor de servicii și continuitatea intervențiilor acestora. Pentru a elimina discrepanțele, vulnerabilitățile și accesul limitat la servicii medicale și sociale pentru persoanele cu boli cronice și alte necesități sociale, este necesară colaborarea și coordonarea eforturilor și acțiunilor între toate sectoarele (asistența medicală primară, asistența socială, APL, ONG prestatoare de servicii de îngrijire).

Constituind un proces complex (ACI abordează persoana din punct de vedere holistic, luând în calcul determinanții biopsihosociali ai sănătății), dificil și continuu, ACI vizează integrarea și colaborarea la nivel local între toate sectoarele, prioritar între cel medical (asistent medical comunitar) și social (asistent social comunitar), pentru a elimina „golurile” în îngrijire (de exemplu, îngrijire primară/secundară, îngrijire medicală/socială, îngrijire a sănătății mintale/fizice. Integrarea celor două sisteme (sănătate și asistență socială) impune o schimbare a modalității obișnuite de lucru, presupunând formarea unei viziuni comune asupra rolurilor și responsabilităților, consolidarea instrumentelor și procedurilor comune de lucru, transparență în date, informații și evaluări [4, p.7]. Soluția unei colaborări eficiente constă în demolarea/distrugerea barierelor de percepție între sectoare, schimbarea de atitudini și opinii și creșterea încrederii dintre acestea.

Pentru crearea unui sistem de ACI, este necesar a consolida următoarele dimensiuni [5, p. 4]:

- *Asistența centrată pe persoană*, vizează orientarea spre perspectiva de creștere a bunăstării generale a persoanei, prin implicarea ei activă în proces și responsabilizarea acesteia.

- *Integrarea clinică*, se referă la coordonarea și adaptarea serviciilor de asistență la nevoile beneficiarilor.

- *Integrarea profesională*, presupune crearea și promovarea de parteneriate între profesioniști pentru a lucra împreună (în echipă).

- *Integrarea organizațională*, se referă la modul în care profesioniștii se reunesc pentru a oferi servicii de asistență în conexiune cu alte instituții partenere.

- *Integrare sistemică*, presupune modul în care sistemul de asistență aliniază factorii-cheie, pentru a oferi o platformă de asistență integrată.

- *Integrare funcțională*, se referă la capacitatea de furnizare eficientă de date și informații în cadrul unui sistem integrat de asistență.

- *Integrarea normativă*, vizează modul în care partenerii din asistență dezvoltă și împărtășesc un cadru comun de referință privind integrarea asistenței.

Fiecare dimensiune include unele elemente-cheie activarea cărora duce la consolidarea lor.

Principiile-cheie de implementare cu succes a ACI sunt [6, p. 3]:

- Consolidarea comunităților prin centrarea pe factorii de risc și reducerea excluziunii și izolării sociale.

- Îmbunătățirea bunăstării individuale și comunitare.

- Crearea de parteneriate durabile la nivel de comunitate între toate sectoarele și profesioniștii.

- Promovarea modului sănătos de viață și responsabilizarea oamenilor față de propria sănătate.

Prin aceste principii, Asistența comunitară integrată urmărește crearea unei colaborări egale între toți cei implicați, pe de o parte, cei afectați de provocări (persoana, familia, comunitatea), iar pe de altă parte, cei care încearcă să le rezolve (prestatoti de servicii, APL, alte instituții).

Referințe:

1. *Mortalitatea generală după principalele clase ale cauzelor de deces în anul 2021*. Disponibil: <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=7412>[Accesat: 29.08.2022]
2. *Determinanți ai sănătății*. Disponibil: <https://www.nashp.org/wp-content/uploads/2019/05/Slide2-Help-State-Leg-Improve-Health.pdf> [Accesat: 27.08.2022].
3. *A Conceptual Framework for Integrated Community Care*. Disponibil: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7880006/> [Accesat: 29.08.2022]
4. Goodwin Nick, and Smith Judith. *The Evidence Base for Integrated Care*. Disponibil: <https://www.kingsfund.org.uk/sites/default/files/Evidence-base-integrated-care2.pdf>. [Accesat: 02.09.2022].
5. Curry Natasha, and Ham Chris. *Clinical and service integration. The route to improved outcomes*. Disponibil: <https://www.kingsfund.org.uk/sites/default/files/Clinical-and-service-integration-Natasha-Curry-Chris-Ham-22-November-2010.pdf> [Accesat: 03.09.2022].
6. *Building stronger communities through Integrated Community Care*. Disponibil: <https://transform-integratedcommunitycare.com/wp-content/uploads/2019/09/input-paper-building-stronger-communities-through-icc-vancouver-2019.pdf> [Accesat: 05.09.2022].